

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
5. แนวคิดเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจต่าง ๆ ของรัฐได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น มีผู้รู้ได้ให้นิยามความหมายคำว่า การกระจายอำนาจดังนี้

ชัยรัตน์ พัฒนเจริญ (2540 : 14) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารหมายถึงการมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ราชการในส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น ด้านการปกครองและการบริหารในเขตพื้นที่ด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการตัดสินใจและความรับผิดชอบแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ภายใต้เขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้น

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2540 : 12) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ คือ หมายถึงการมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรมหรือบริหารสาธารณะภายในท้องถิ่นเองและมี

อิสระบางประการในการปกครอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นต้น

ชำนาญ ชูบุรณ์ (2542 : 18) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 แนวทฤษฎีดั้งเดิม ซึ่งมีความหมายใน 2 ลักษณะ อันได้แก่

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by Territory) ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการ หรือบริการสาธารณะภายในขอบเขตแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by Function) ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจให้องค์กรสาธารณะ จัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานเหมาะสมแก่เทคนิคของงานนั้น

แนวทางที่ 2 แนวทฤษฎีใหม่ เห็นว่าการที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจ หรือการกระจายอำนาจ ควรพิจารณาว่า อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอยู่ที่องค์การปกครองเดียวหรือหลายองค์การปกครอง ถ้ารวมอยู่ในองค์การปกครองเดียวกันเรียกว่ารวมอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้ตกอยู่หลายองค์การเรียกองค์การเหล่านี้ว่าองค์การการกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายของการกระจายอำนาจออกเป็น การกระจายอำนาจตามอาณาเขต และการกระจายอำนาจตามกิจการ

วรพจน์ วิสสุตพิชญ์ (2543 : 12 ; อ้างถึงใน ปิยะนุช เงินคล้าย, 2546 : 11-14) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนท้องถิ่น ได้บริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ภายใต้กฎหมายที่ส่วนกลางได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่าการกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน เพื่อให้ราษฎรเกิดการยอมรับ มีทั้งกิจการระดับชาติและกิจการระดับท้องถิ่น มีการจัดตั้งกฎหมายให้ชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศขึ้นเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนรวมของราษฎรที่เป็นสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ

2. ลักษณะของการกระจายอำนาจ

นักวิชาการได้อธิบายถึงลักษณะของการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้

ชัยรัตน์ พัฒนเจริญ (2540 : 23-24) ได้ อธิบายถึงลักษณะของการกระจายอำนาจไว้ว่า โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง การแบ่งอำนาจการปกครอง (Deacon Contraption) เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ราชการในส่วนภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ภายใต้เขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้น โดยให้มีอำนาจการใช้ดุลพินิจตัดสินใจแก้ปัญหา ตลอดจนการริเริ่มตามกรอบแห่งนโยบายของรัฐที่วางไว้

กรณีที่สอง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Devolution) เป็นการมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการตัดสินใจด้านการปกครองและการบริหารในเขตพื้นที่ด้วยตนเอง ลักษณะการกระจายอำนาจดังกล่าวมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้น จะต้องมีการเลือกตั้งเพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการและสภาพเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารจัดการ มีอำนาจออกกฎหมายข้อบังคับและบัญชาบุคคล เพื่อดำเนินงานตามเป้าหมายขององค์กรตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในอาณาเขตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐ โดยทั่วไปแล้วการกระจายอำนาจรัฐมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจอำนาจแบบมีการควบคุมจากส่วนกลาง (Controlled Decentralization) หมายถึง รัฐมอบอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นดำเนินกิจการเอง โดยมีการควบคุมกำกับจากรัฐทุกขั้นตอน

2. การกระจายอำนาจแบบรัฐ ราษฎรร่วมดำเนินการ (Co-operative Decentralization) มีความหมายเป็นสองลักษณะ ลักษณะแรก หมายถึง รัฐมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมเข้าร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจการตั้งแต่ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน และปฏิบัติตามแผน ตลอดจนการติดตามประเมินผล ลักษณะที่สองแบ่งระดับความรับผิดชอบของการปฏิบัติงานในบางขั้นตอนมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจดำเนินการ บางขั้นตอนมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ

3. การกระจายอำนาจแบบมีอิสระในการตัดสินใจ และรับผิดชอบดำเนินการด้วยตนเอง (Local-self Decision Making) หมายถึง รัฐมอบอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจกำหนดนโยบาย วางแผนดำเนินงาน ปฏิบัติตามแผน และควบคุมกำกับให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ท้องถิ่นกำหนดโดยอิสระ

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2540 : 12) ได้อธิบายลักษณะของการกระจายอำนาจไว้ว่ามีลักษณะสำคัญ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรมหรือบริหารสาธารณะภายในท้องถิ่นเองและมีอิสระบางประการในการปกครอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบองค์การสาธารณะ จัดทำกิจกรรมประเภทใด ประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ (2543 : 12 ; อ้างถึงใน ปิยะนุช เงินคล้าย. 2546 : 11-14) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการกระจายอำนาจ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ เป็นการโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์การปกครองส่วนกลาง และอย่างอิสระจากองค์การปกครองส่วนกลางการกระจายอำนาจตามอาณาเขตมีลักษณะ 5 ประการดังนี้

1.1 เกิดการยอมรับว่าความต้องการส่วนร่วมของราษฎร หรือประโยชน์ของมหาชน (Public Interest) นั้น มีทั้งที่เป็นความต้องการส่วนร่วมของราษฎร ทั้งทั้งประเทศและความต้องการของกิจการที่เข้าไปเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนร่วมของราษฎร จึงมีทั้งกิจการระดับชาติและกิจการระดับท้องถิ่น รัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางควรจำกัดตนเองอยู่เฉพาะการจัดทำกิจการระดับชาติเท่านั้น ส่วนกิจการระดับท้องถิ่นควรมอบหมายให้ราษฎรในท้องถิ่นรับผิดชอบ จัดทำกันเองอย่างอิสระเพราะราษฎรในท้องถิ่น ย่อมทราบความต้องการส่วนร่วมของตนเองและเล็งเห็นถึงปัญหาตลอดจนวิธีแก้ไขปัญหา การตอบสนองความต้องการส่วนร่วมได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนกลางที่อยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ

1.2 กฎหมายจัดตั้งชุมชนในท้องถิ่นต่างๆของประเทศขึ้นเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจหน้าที่จัดทำกิจการท้องถิ่นที่กำหนดให้ไว้ และตอบสนองความต้องการส่วนร่วมของราษฎรที่เป็นสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ และรับรองให้้องค์การที่จัดตั้งขึ้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือ มีความสามารถ มีสิทธิและหน้าที่ของให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.3 องค์การหรือผู้แทนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดการนิติบุคคล เช่น ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสามารถทำหน้าที่จัดการ นิติบุคคล ได้อย่างเป็นอิสระจากองค์การของรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง

1.4 บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือองค์กรหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคล ในการจัดการนิติบุคคลนี้ จะต้องอยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ต้องได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้นเงินเดือน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอยู่ภายใต้ อำนาจบังคับบัญชาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นนิติบุคคลจะต้องเป็นอิสระทางการคลัง คือ มีแหล่งรายได้และอำนาจจัดสรรรายได้ เพื่อใช้จ่ายในการจัดกิจการอันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของตน อิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้เกิดขึ้นได้ยาก เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะมีรายได้จำกัด การจัดกิจการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงจะต้องอาศัยเงินอุดหนุนเป็นเรื่องบีบบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำกิจการท้องถิ่นไปในทิศทางที่ส่วนกลางต้องการ

2. การกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค คือ การ

ถ่ายโอนภารกิจสาธารณะบางกิจการ จากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้หน่วยงานรับผิดชอบ โดยจัดทำแยกต่างหากและเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง การกระจายอำนาจรูปแบบนี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ กิจการบริการสาธารณะที่โอนจากองค์กรปกครองส่วนกลาง โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยี หรือที่ต้องอาศัยความคล่องตัวสูงและไม่อยู่ภายใต้ระเบียบที่เคร่งครัดของระบบราชการ

โดยสรุป การกระจายอำนาจมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการให้อำนาจในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสามารถทำหน้าที่จัดการ นิติบุคคล ได้อย่างเป็นอิสระจากองค์กรของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลาง บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคล จะต้องอยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้ อำนาจบังคับบัญชาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นอิสระทางการคลัง คือ มีแหล่งรายได้และอำนาจจัดสรรรายได้ เพื่อใช้จ่ายในการจัดกิจการอันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของตน ให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง มีการกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค

องค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการดำเนินงาน

ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงได้นำบริบทที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลมากล่าวไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากสภาตำบลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ในขณะนั้นไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาตำบล และการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากขึ้น รวมทั้งการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นได้

ต่อมาเกิดกระแสสนับสนุนการปกครองท้องถิ่น และนำมาซึ่งการเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณากระจายอำนาจแก่หน่วยปกครองตนเองไปสู่ท้องถิ่นระดับตำบล จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2538 และต่อมาได้ประกาศจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 617 แห่ง และให้มีการเลือกสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 พ.ศ. 2538 ส่วนสภาตำบลทั่วประเทศได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคลทั้งหมดและเมื่อวันที่ 19 ม.ค. 2539 กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล เพิ่มขึ้นอีก 2,143 แห่ง หรือการเพิ่ม องค์การบริหารส่วนตำบล แบบก้าวกระโดดในปี 2541 ให้เป็น 6 พันกว่าแห่ง และระบุให้เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2547 จำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล ได้เพิ่มขึ้นตามการพัฒนาท้องถิ่น คือ มีจำนวนทั้งสิ้น 6,744 แห่ง (กรมการปกครอง. 2547 : 20)

ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (2542 : 1-20) ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุให้ไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน หรือให้รวมพื้นที่เข้ากับ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2546 ได้ กำหนดเพิ่มเติมให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน เป็นเวลา 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และนำไปตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนด อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

2.1 หน้าที่ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาตำบลทั้ง ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2.2 หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกระทำในเขตตำบล ต้องกระทำใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 67) ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 2.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 2.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.2.8 บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

2.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2.3 หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 68) ดังต่อไปนี้

2.3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร

2.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

2.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

2.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

2.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

2.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน

2.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

2.3.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

2.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

2.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2.3.12 การท่องเที่ยว

2.3.13 การผังเมือง

3. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงและมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สามารถพิจารณาได้ดังนี้ (มาตรา 45)

3.1 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.1 ให้มีสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 2 คน

3.1.2 ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน

3.1.3 ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้แก้ไขตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (มาตรา 47)

1. มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
2. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจกรรมที่ทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
3. มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

3.2 องค์ประกอบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.1 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 48)

3.2.2 ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งเป็นเลขานุการสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 57)

3.3 อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 46) มีดังนี้

3.3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

4. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

นายกององค์การบริหารส่วนตำบล (แต่เดิมเรียก “คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล” เป็นองค์การฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริการกิจการขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรับผิดชอบ ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และงบประมาณ รายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลรวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ราชการมอบหมาย โดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

4.1 ที่มาของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1.1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของ ประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)

4.1.2 รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่เกิน 2 คน ซึ่งนาย กองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 58/1)

4.2 อำนาจหน้าที่ของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีดังต่อไปนี้ (มาตรา 59)

4.2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหาร ราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

4.2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และ เลขานุการ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้ว ความเรียบร้อย

4.2.5 รักษาการให้เป็นตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

4.3 นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (มาตรา 64)

4.3.1 ถึงคราวออก

4.3.2 ตาย

4.3.3 ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

4.3.4 ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

4.3.5 กระทำฝ่าฝืนมาตรา 64/2

4.3.6 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87/1 วรรคห้า

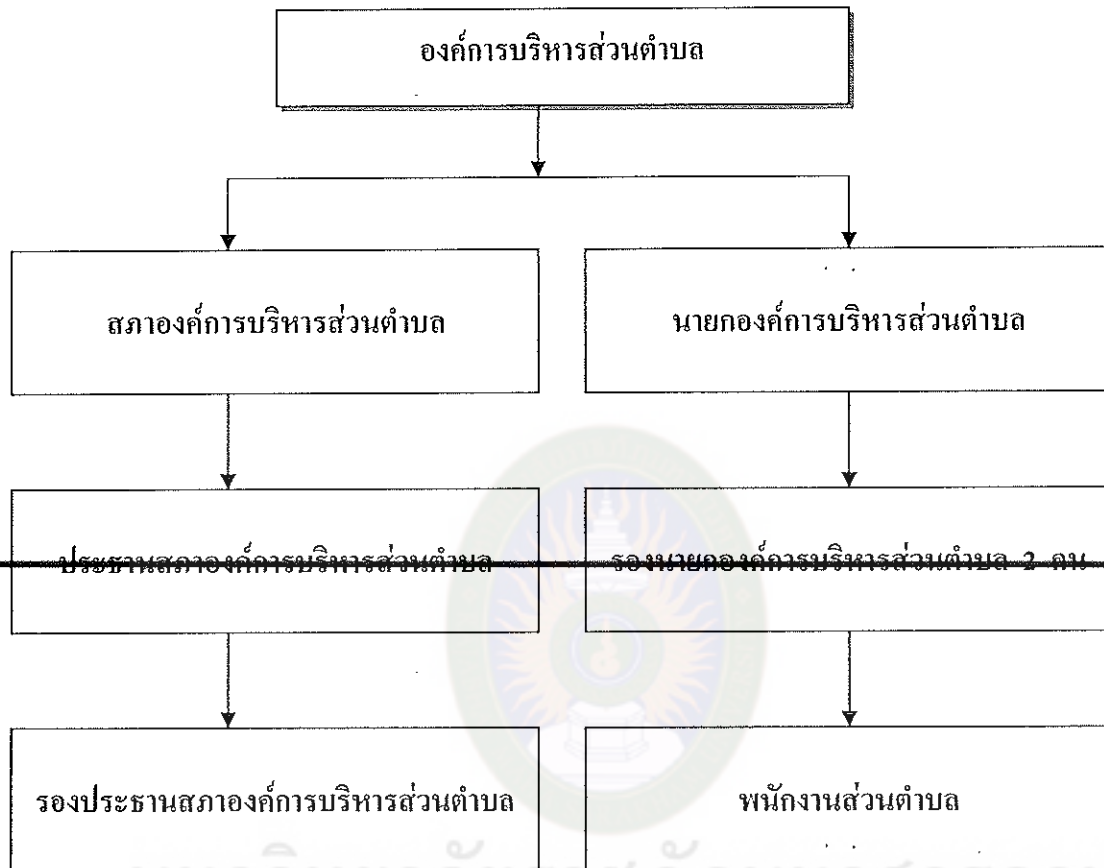
หรือมาตรา 92

4.3.7 ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4.3.8 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน

ไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงคะแนนเสียงเห็นว่าไม่สมควรดำรง
ตำแหน่งต่อไป

โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : กรมการปกครอง (2547 : 40)

การแบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบลและจำนวนพนักงานของแต่ละชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 1 การแบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล	แบ่งรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบล (บาท)
ชั้น 1	มากกว่า 20,000,000
ชั้น 2	12,000,00-20,000,000
ชั้น 3	6,000,000-12,000,000
ชั้น 4	ไม่เกิน 3,000,000

จากตารางที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจะแบ่งชั้น 5 ชั้น ตามรายได้ที่จัดเก็บเอง ซึ่งไปรวมเงินอุดหนุน และตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะสามารถกำหนดจำนวนพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อบริหารกิจการได้เช่น ชั้น 5 ที่จำนวนพนักงานอย่างน้อย 3 คน คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสะดวกทางการบริหารงานสามารถปรับเปลี่ยนเป็น 3 ชั้น ตามรูปแบบใหม่ที่กำหนดขึ้น

ตารางที่ 2 จำแนกชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล

จำแนกชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล 3 ประเภท	ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามรายได้
ชั้นใหญ่	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1
ชั้นกลาง	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2-3
ชั้นเล็ก	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4-5

ในส่วนของพนักงานตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จะจำแนกแบ่งการบริหารออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าสำนักงาน
2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น เช่น ส่วนการคลัง ส่วนโยธา เป็นต้น

เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการของรัฐและวิสาหกิจ หรือหน่วยงานบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการชั่วคราว โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิมได้ ทั้งนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น

ในกรณีที่เป็นการจ้างข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง จำนวนพนักงานองค์การบริหาร ส่วนตำบล ดังนี้

ตารางที่ 3 ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1	21 คน
ชั้น 2	12 คน
ชั้น 3	6 คน
ชั้น 4	4 คน
ชั้น 5	3 คน (ปลัด, ส่วนการคลัง, โยธา)

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ประสาธ หลักศิลา (2529 : 398-399) สรุปว่า มติหรือความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นการแสดงออกจากรู้สึกที่เกิดจากการพบปะสังสรรค์ประจำวันของคนเรา แต่คนเรามี ภูมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ภูมิหลังทางสังคมของแต่ละคนย่อมเป็นผลทำให้คนเรากระทำ เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์และเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

ธีระศักดิ์ บันทูปา (2542 : 55) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้าน ความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจและความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูด การเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน ในการแสดงออก ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

สุโท เจริญสุข (2544 : 58-59) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล เป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 246) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงการใช้ปัญญาความคิดเห็นประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป

พัชนี วรกวิน (2546 : 78) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ส่วนหนึ่งของทัศนคติ ซึ่งเป็นความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

สุชา จันทร์เอม (2547 : 8) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเราจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และความคิดเห็นจะเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

โกศัย วงศ์นันต์นันท์ (2549 : 4) สรุปความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นคือ

การแสดงออกทางด้านความรู้สึก หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดการประเมินผลว่าสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นพื้นฐานการแสดงออกซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนนั้นก็ได้อ ความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูด หรือการเขียนก็ได้

คันแคน (Duncan. 1971 : 135 ; อ้างถึงใน วิสูตร จงชูวิชัย. 2549 : 9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นความเชื่อและพิจารณาตัดสินโดยบุคคล ซึ่งไม่อาจเป็นที่ยอมรับในแต่ละช่วงเวลา ความคิดเห็นเช่นนี้ไม่สามารถที่จะทดสอบความรู้และความจริงของความเชื่อมั่นของบุคคลได้ และต้องยอมรับว่าประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปนั้นอาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป

เบสท์ (Best. 1977 : 169 ; อ้างถึงใน เสนาะ ดิยาว. 2543 : 52) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นการแสดงทางด้านความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูด

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและการตัดสินใจ ในการพิจารณาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ผ่านการพูดหรือเขียน โดยอาศัยความรู้ การรับรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความเห็นของแต่ละบุคคลจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่น ๆ ก็ได้

~~216839~~

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

นักวิชาการ ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ไว้ ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 13) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors)
ปัจจัยด้านพันธุกรรม และปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติ ของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วน
2. ประสบการณ์ของบุคคล (Personal Experience) ประสบการณ์ของบุคคลที่ได้รับทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นรวมถึงความรู้สึกรวมถึงความคิดต่างๆ จากการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง
3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็น อิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว
4. ทัศนคติและความเห็นต่อกลุ่ม (Group Determinants of Attitude)

เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นแรงกดดันจากกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติ ของแต่ละบุคคล

5. สื่อมวลชนคือ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) ได้อธิบายไว้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกัน หรือแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่
 - 1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ คุณภาพสมอง
 - 1.2 ระดับการศึกษา การศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
 - 1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และซึ่งอาจจะได้จากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว หรือจากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม
 - 1.4 ประสบการณ์ ที่ได้จากการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องของกลุ่มหรือสังคมนั้น มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคล ทำให้บุคคลนั้นความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ ข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977 : 119-133) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง เกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้น ต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความเห็นของเด็กด้วย
4. ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่ม

อ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงาน ที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ประสบการณ์ของบุคคล ระบบค่านิยม นอกจากนั้นยังมีปัจจัย ด้านพันธุกรรม ประสบการณ์โดยตรง อิทธิพลของผู้ปกครอง ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม รวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันของบุคคล

3. การวัดความคิดเห็น

นักวิชาการ ได้เสนอ การวัดความคิดเห็น ไว้ดังนี้

วัลลภ รัฐธัตรานนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่า การวัดเจตคติ หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมที่ใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น
2. วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดง

ทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างต่ำถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

ชอร์ และไรท์ (Show & Wright. 1976 : 28-29 ; อ้างถึงในวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545 : 102-117)) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นทำได้ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็น

2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลให้ได้ข้อมูลในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3. การใช้แบบสอบถาม เป็นการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการให้เล่าความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาโดยสรุป การวัดความคิดเห็นอาจอยู่ในรูปของการกำหนดค่าน้ำหนัก ซึ่งอาจเป็นบวก หรือ ลบ หรืออาจวัดที่ตัวบุคคล สิ่งเร้า และการตอบสนอง หรือ เป็นลักษณะการตอบคำถาม หรือคัดลอกมาในรูปของตัวเลข ที่เป็นร้อยละหรือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งเหมือนหรือต่างกัน เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการได้อธิบายความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2536 : 17) อธิบายไว้ว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลปะที่นำเอาทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542 : 444) ให้ความหมายว่า การจัดการคือกระบวนการนำทรัพยากรบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหาร คือ

(1) การวางแผน (Planning) (2) การจัดองค์การ (Organizing) (3) การชี้นำ (Leading)
 (4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งจากความหมายดังกล่าวมีคำสำคัญ 3 คำ คือ กระบวนการ
 ทรัพยากรการบริหาร และวัตถุประสงค์

อุทัย หิรัญโต (2545 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร
 เป็นการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้
 ปัจจัยที่เป็น คน เงิน วัสดุ และการจัดการ

เฮอริเซอร์ และบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard. 1982 : 3 ; อ้างถึงใน
 พจนานาด คาศิวี. 2546 : 19) อธิบายไว้ว่าการบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคล
 อื่นและกลุ่ม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโดยใช้
 ปัจจัย คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ตามกระบวนการบริหาร เพื่อให้การ
 ดำเนินงานขององค์กร หรือ หน่วยงานนั้น ๆ บรรลุมุ่งหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของการบริหาร

อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เพราะการบริหารงาน
 นั้น ต้องขึ้นอยู่กับระบบของมนุษย์และระบบของสังคม ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้ไม่สามารถจะแยกออกจาก
 กันได้ ระบบไหนจะมีความสำคัญมากกว่ากัน เป็นแต่เพียงว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างสังคมและต้องยอม
 ให้สังคมมีอิทธิพลเหนือกว่าหรือเท่ากับมนุษย์ การบริหารงานจึงต้องอาศัยทั้งสองระบบควบคู่
 กันไปในทัศนคติของนักบริหารทางตะวันตก ก็ได้ให้คำนิยามที่มีส่วนแตกต่างกันออกไปเฉพาะ
 ในรายละเอียดแต่คล้ายกันในลักษณะส่วนรวม

แมสซี (Massie. 1966 : 391-392 ; อ้างถึงในพจนานาด คาศิวี. 2546 : 19) ได้
 อธิบายลักษณะของการบริหาร 14 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. การแบ่งสายงาน ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งสายงานตามความชำนาญพิเศษและ
 ตามลักษณะของงานที่จำเป็นต้องกำหนดไว้ เพื่อให้บุคคลแต่ละคนได้ปฏิบัติงานตาม
 ความสามารถของแต่ละคนและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้

2. การกำหนดอำนาจและขอบข่ายของความรับผิดชอบ และของผู้ปฏิบัติงาน
 รวมทั้งของผู้บริหาร

3. การมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน ซึ่งทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่ม
 จะต้องเชื่อฟังและเคารพต่อวินัยที่กลุ่มได้วางเอาไว้ อย่าลืมว่าการบริหารงานจะต้องมีวินัย
 หากไม่มีวินัยก็ไม่ถือว่าเป็นการบริหารงาน

4. การบริหารงานจะต้องมีศูนย์รวมในการสั่งงาน บุคคลที่ปฏิบัติงานทุกคนจะเป็นผู้สั่งทั้งหมดนั้นไม่ได้ จะต้องมึหัวหน้าที่จะสั่งงานตามสายงานที่ได้แบ่งเอาไว้แล้วตามลักษณะประการแรก

5. มีการกำหนดทิศทางในการทำงานร่วมกัน การกำหนดทิศทางนี้เป็นการบอกแผนงานให้กลุ่มได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางเอาไว้

6. จะต้องมีความเข้าใจว่า ผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาแต่ละคนย่อมมีความสนใจแต่ละอย่างที่เป็นความสนใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของตนเอง

7. การจัดเงินรางวัลหรือเงินค่าจ้าง จะต้องมึอัตราส่วนที่เหมาะสมกับการใช้แรงงานและความสามารถของแต่ละคน และจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานของการครองชีพ และภาวะของเศรษฐกิจของสังคม

8. การจัดการบริหารไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจหรือการรวมอำนาจย่อมจะใช้แต่ อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ จะต้องขึ้นอยู่กับสถานะขององค์การแต่ละองค์การทางที่ดีที่สุดคือ ต้องให้ผสมผสานกัน

9. ในการจัดสายงานของการบริหารและการควบคุม จะต้องมึลักษณะของโซ่อนุสนธิ (Scalar Chain) ซึ่งหมายความว่า จะเป็นห่วงต่อเนื่องจากสายงาน จากบุคคลในระดับสูงลงมาหาบุคคลในระดับต่ำสุดหรือจากบุคคลในระดับต่ำสุด ไปสู่บุคคลระดับสูง

10. การจัดงานทุกอย่างจะต้องกำหนดไว้อย่างถูกต้องตามตำแหน่งแหล่งที่ต่าง ๆ และจะต้องเตรียมพร้อมเสมอที่จะรับทราบคำสั่ง โดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับขององค์การ

11. การจัดการความเสมอภาคให้กับผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความเสมอภาคในด้านการปฏิบัติงาน สวัสดิการ และรางวัลตอบแทน

12. การกำหนดสิทธิของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีเสถียรภาพที่แน่นอนและมั่นคงไม่ว่าจะกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทุกคนย่อมได้รับสิทธิในการคำนึงถึงความเสมอภาคด้วยกันทั้งสิ้น

13. การจัดให้มีโอกาสได้แสดงแนวความคิดใหม่ ๆ และการริเริ่มความคิดใหม่จะต้องเป็นที่ยอมรับขององค์การ และที่ว่ามีผลสำคัญที่องค์การจะต้องรับฟังและถ้าได้พิจารณาโดยถ่องแท้แล้วจะต้องนำมาเอามาใช้

14. การบริหารงานในองค์การจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญที่สุด คือ “สามัคคีจิต” (Esprit de Corps) ซึ่งสิ่งนี้จะทำให้การบริหารงานทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีและถูกต้องตามเป้าหมาย

หลักสำคัญทั้ง 14 ประการของการบริหารงานตามที่แมสซี ได้กำหนดเอาไว้ นั้น เป็นไปในลักษณะที่ใช้ทฤษฎีที่เน้นทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ และทฤษฎีการบริหารงาน แบบวิทยาศาสตร์เข้ามาปนกัน บางครั้งจึงดูว่าค่อนข้างจะมีการบังคับ มีคำสั่ง มีระเบียบวินัย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพสูง แต่ในทำนองเดียวกันก็ต้องคิดว่ามนุษย์ย่อมเป็นมนุษย์ การที่จะให้ผลผลิตที่สูงนั้นจะต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นหลักการสำคัญนั้นย่อม เป็นไปไม่ได้ จำเป็นต้องคิดว่ามนุษย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการปฏิบัติงานใน องค์กร ต้องการที่จะได้รับความเห็นใจ ความรัก และการให้สิ่งตอบแทนด้วย จึงจะทำให้ การปฏิบัติงานในองค์กร ได้รับความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี การบริหารงานจึงเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ด้วยเหตุนี้

3. หลักการบริหารงาน

นักวิชาการได้กำหนดหลักการบริหารไว้ ดังนี้

ฟาโยล (Fayol, 1930 : 248 ; อ้างถึงใน สมยศ นาวีการ, 2542: 14) เลอิกคำ “หลักการบริหาร” อย่างระมัดระวังแทนที่จะใช้คำว่า “กฎ” หรือ “กฎหมาย” ผลของคำว่า หลักการมากกว่า เพื่อหลีกเลี่ยงความเห็นใด ๆ เกี่ยวกับความไม่ยืดหยุ่นเพราะว่าไม่มีสิ่งใดที่ ไม่ยืดหยุ่นหรือสมบูรณ์ในการบริหารทุก ๆ สิ่งเป็นปัญหาของความมากมาย หลักการอย่างเดียวกันยากต่อการประยุกต์สองครั้งในแนวทาง ที่เหมือนกัน เพราะว่าเราต้องยอมรับถึงความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ คนจะแตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงได้ และเช่นเดียวกับตัวแปรอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก หลักการต่าง ๆ ต้องยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ตามความต้องการทุกอย่าง ปัญหาคือ ต้อง รู้ว่าจะใช้หลักการเหล่านี้ได้อย่างไร หลักการบริหาร 14 ข้อ ของฟาโยล มีดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำ
2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. ระเบียบวินัย
4. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
5. การมีเป้าหมายเดียวกัน
6. ผลประโยชน์ของบุคคลควรจะเป็นรองจากผลประโยชน์ขององค์กร
7. การให้ผลตอบแทน
8. การรวมอำนาจ
9. สายการบังคับบัญชา

10. ความเป็นระเบียบ
11. ความเสมอภาค
12. ความมั่นคง
13. ความคิดริเริ่ม
14. ความสามัคคี

กูลิก และเออร์วิค (Gulick and Urwick. 1963 : 170-177 ; อ้างถึงใน สมมาศ โชคชัยวัฒนากร. 2549 : 23 – 24) เรื่องระบบและรูปแบบ โดยเสนอทฤษฎีการบริหารที่โด่งดังมาก คือ “POSDCORB” เป็นทฤษฎีที่ใช้กันมากเพราะเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. Planning หมายถึง การวางแผนการทำงาน
2. Organizing หมายถึง การจัดองค์การหรือการจัด โครงการขององค์การ
3. Staffing หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน โดยจัดคนที่มีความสามารถ

เหมาะสมกับงาน

4. Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวกให้งานลุล่วงตามแผนงานที่กำหนดไว้
5. Co – ordinating หมายถึง การประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานราบรื่น

สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

6. Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องหรือ

ผู้สนใจได้รับทราบ

7. Budgeting หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาวิธีการบริหาร

งบประมาณและการเงิน

สมพงษ์ เกษมสิน (2536 :90) กล่าวถึงลักษณะของการบริหาร ดังนี้

1. การบริหารเป็นการแบ่งงานกันทำ
2. ผู้บริหารต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
3. คนทำงานต้องได้รับผลตอบแทน
4. องค์การประกอบด้วยโครงสร้างและบุคคล องค์การจึงมีชีวิตจิตใจ

เช่นเดียวกับมนุษย์

5. ผู้บริหารจะต้องตระหนักไว้เสมอว่า การบริหารองค์การเป็นการบริหาร

คนและบริหารงานควบคู่กันไป

กล่าวโดยสรุป แนวคิดของนักคิดทางการบริหารมีลักษณะคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภาครัฐหรือเอกชน เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ แต่วิธีการอาจแตกต่างกันบ้าง

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่า ไม่ว่าจะทฤษฎีใดในการบริหาร บุคคลที่สำคัญที่สุดก็คือผู้บริหารนั่นเอง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ชัดเจนในทฤษฎีการบริหาร และยังต้องมีความสามารถในการเลือกทฤษฎีที่ดีที่สุดมาใช้ให้ได้หรืออาจจะใช้หลายทฤษฎีผสมผสานกันในลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบตั้งแต่เรื่องความคิด การวางแผน การวางโครงสร้าง การควบคุมตลอดจนการปกครองคน โดยเฉพาะการปกครองคนนั้น จะต้องมีการส่งเสริมสวัสดิการ ขวัญกำลังใจ ทั้งนี้เพราะผู้ร่วมงานแต่ละคนมีชีวิตจิตใจ มีทัศนคติ และมีความรู้ความสามารถ ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ให้ถูกกับงานและตัวผู้บริหารเองจะต้องยึดหลักคุณธรรมควบคู่กับความมีวินัย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการบริหารงานในองค์กรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว ทุกส่วนในองค์กรต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ประสานงาน ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล

4. ทรัพยากรการบริหาร

ปัญญา ปุຍเป็ย (2534 : 29-30) อธิบายว่าทรัพยากรการบริหาร หมายถึง องค์กรประกอบหรือสิ่งที่ช่วยให้การบริหารดำเนินไปได้โดยสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการหรือธุรกิจ จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการบริหารด้วยกันทั้งนั้น โดยปกติในการบริหารจะมีทรัพยากรการบริหารพื้นฐานอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์ หรือคน (Man) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ระดับสูงสุดถึงต่ำสุด
2. เงิน (Money) หมายถึง เงินที่ใช้เป็นทุนในการดำเนินการและทุนในการพัฒนาองค์กร
3. วัสดุสิ่งของ (Material) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน
4. การจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการและวิธีการจะนำทรัพยากรการบริหารอื่นให้เกิดสินค้าและบริการ

ทรัพยากรการบริหารทั้ง 4 ประการนี้ จะเรียกว่า "4 M'S" อย่างไรก็ตามมีนักบริหารหลายคนมีความเห็นว่ามีทรัพยากรอื่น ๆ อีก เช่น อำนาจหน้าที่ (Authority) และเวลา (Time) หรือแม้แต่ตลาด (Market) ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำงานทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม

ผู้วิจัยเองมีความเชื่อว่า ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กรก็คือ คนหรือทรัพยากรมนุษย์ เพราะถ้าหน่วยงานใดประกอบด้วยคนดีมีความสามารถก็จะทำให้การพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร หรือผู้นำขององค์กร ยิ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าควรจะต้องได้รับการพัฒนาและเลือกสรรอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จร่วมกันนั่นเอง

จากกรอบแนวคิดในด้านการบริหารดังกล่าว สรุปได้ว่าแนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักคิดสำนักต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ เพราะอย่างน้อยที่สุดทฤษฎีเหล่านี้ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าแนวคิดการบริหารเหล่านั้นนอกจากจะมีประโยชน์ ถ้านำไปใช้อย่างเหมาะสมแล้ว จะทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหาร จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการมูลขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. วิธีการดำเนินงานในการกำจัดขยะ

วิธีการดำเนินงานในการกำจัดขยะ มีอยู่หลายขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531 : 63)

1.1 การเก็บรวบรวม นับตั้งแต่ขั้นตอนของการเก็บขยะมูลฝอยใส่ไว้ในภาชนะและการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งต่างๆแล้วนำไปกำจัดตามกรรมวิธีที่ถูกต้อง

1.2 การขนส่งเป็นขั้นตอนของการนำเอาขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมมาจากชุมชนใส่ยานพาหนะแล้วนำไปยังสถานที่กำจัดหรือทำประโยชน์

1.3 การแปรสภาพ เป็นกรรมวิธีในการที่จะทำให้ขยะมูลฝอยสะดวกแก่การเก็บหรือนำไปใช้ประโยชน์ใหม่อีกครั้ง

1.4 การกำจัดหรือการทำลาย เป็นกรรมวิธีในการที่จะทำให้ขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายเพื่อไม่ให้ขยะมูลฝอยเหล่านั้นเป็นตัวทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษ

2. แนวคิดการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัดลงได้มากสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของ

การใช้ การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ และเกิดผลพลอยได้จากการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น ปุ๋ยหมัก การทำขยะหอม (ปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์) ก๊าซซึ่งให้พลังงานสะอาดในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม. 2542 : 17-19)

2.1 การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะมูลฝอยในแต่ละวัน ได้แก่

2.1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ถ่านไฟฉายชนิดชาร์จใหม่ และน้ำยาทำความสะอาด

2.1.2 เลือกรับซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ มีบรรจุภัณฑ์ที่น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นพิษ

2.1.3. ลดการใช้วัตถุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

2.2 การจัดระบบการรีไซเคิล เป็นการรวบรวมขยะมูลฝอยที่ยังสามารถนำไปสู่

การแปรรูป เพื่อใช้ใหม่ได้ รณรงค์ให้ประชาชนแยกประเภทของเสียที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่เช่น กระดาษพลาสติกและโลหะซึ่งได้มีการ จัดระบบการรีไซเคิล ดังนี้

2.2.1 จัดระบบที่เอื้อต่อการรวบรวมขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาแปรรูปใหม่ เช่น จัดภาชนะแยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจน

2.2.2 ประสานงานกับร้านค้ารับซื้อของเก่าในการรับซื้อสินค้ารีไซเคิล

2.2.3 จัดระบบการรับซื้อสินค้าขยะมูลฝอยรีไซเคิลให้เหมาะสมตามแหล่งกำเนิด

2.2.4 จัดกลุ่มอาสาสมัครในชุมชน นักเรียน ให้มีการนำวัสดุมาแปรสภาพเป็นสินค้า

2.3 จัดตั้งศูนย์วัสดุรีไซเคิล หากมีพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นในแต่ละวัน มีปริมาณมาก อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์แยกขยะมูลฝอยที่สามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียง หรือรับซื้อจากประชาชน โดยตรงซึ่งจะให้เอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุน หรือให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

บริบทที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว สรุปได้ดังนี้ (องค์การบริหาร ส่วนตำบลพานพร้าว. 2552 : 2-9)

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว

องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว ตั้งอยู่ ทางทิศเหนือของอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ 42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 26,250 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ แม่น้ำโขง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ แม่น้ำโขงและตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

2. ภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มและมีแอ่งน้ำขนาดใหญ่ใช้ได้ตลอดทั้งปี เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจอื่นๆ

3. เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว มีเขตพื้นที่ปกครองจำนวน 12 หมู่บ้าน ดังนี้

- 3.1 หมู่ที่ 6 บ้านขอยไฮ
- 3.2 หมู่ที่ 7 บ้านโนนสง่า
- 3.3 หมู่ที่ 8 บ้านโนนสง่า
- 3.4 หมู่ที่ 9 บ้านหนองแวง
- 3.5 หมู่ที่ 10 บ้านพานพร้าว
- 3.6 หมู่ที่ 11 บ้านหัวทราย
- 3.7 หมู่ที่ 12 บ้านหัวทราย
- 3.8 หมู่ที่ 15 บ้านโนนสง่า

4. ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 6,101 คน 1,312 ครัวเรือน แยกเป็นชายจำนวน 3,030 คน หญิงจำนวน 3,067 คน

5. สภาพทางเศรษฐกิจ

ในพื้นที่ส่วนมากประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม โดยสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 ไร่จ้าง คิดเป็น ไร่ละ 30

5.2 เกษตรกร คิดเป็น ร้อยละ 60

5.3 ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็น ร้อยละ 10

6. สภาพทางสังคม

6.1 การศึกษา

6.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง

6.1.2 โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 แห่ง

6.1.3 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 แห่ง

6.1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 แห่ง

6.2 สถาบันองค์กรทางศาสนา การสาธารณสุข

6.2.1 วัด / สำนักสงฆ์ จำนวน 12 แห่ง

6.2.2 สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน - แห่ง

6.2.3 สถานีตำรวจ จำนวน - แห่ง

7. โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้านจำนวน 41 สาย และ มีถนนลูกรังภายในหมู่บ้านจำนวน 35 สาย

แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ หนองบึงกำแพง หนองบึงน้อย หนองบึงหลวง หนองเล็ก หนองขาม หนองแวง และคลองทุ่งมั่ง แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อน้ำคั้น บ่อน้ำบาดาล ประปาหมู่บ้านและสระน้ำ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ มีพื้นที่ป่าตามหัวไร่ปลายนาประมาณ 2,000 ไร่

8. การดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว

8.1 ด้านการวางแผน

องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ดังนี้

8.1.1 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ออกสำรวจจัดเก็บข้อมูล

8.1.2 มีการจัดประชุมหรือพบปะพูดคุยเพื่อเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย

8.1.3 มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของประชาชนเกี่ยวกับการกำจัดขยะ มาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการกำจัดขยะมูลฝอย

8.1.4 มีการรวบรวมข้อมูลความต้องการใช้ถังขยะของชุมชนมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดซื้อถังขยะมูลฝอย

8.1.5 มีการนำเสนอข้อเสนอแนะ ข้อวิจารณ์ของประชาชนมาใช้ในการปรับปรุงแผนการกำจัดขยะมูลฝอย

8.2 ด้านการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย

8.2.1 มีการรณรงค์ให้ประชาชนทิ้งขยะให้ถูกที่และการคัดแยกขยะ

8.2.2 มีการรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่

8.2.3 ดำเนินการขนย้ายขยะมูลฝอยเพื่อนำไปทิ้งที่สถานที่ทิ้งขยะที่บ้านชุมคำ ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

8.2.4 มีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดเก็บขยะ ได้แก่ รถบรรทุกขยะ ถูมือ ผ้าปิดจมูก เป็นต้น

8.2.5 มีระยะเวลาในการให้จัดเก็บขยะ ตั้งแต่ เวลา 04.30 – 12.00 น.

8.3 ด้านบุคลากรดำเนินการจัดเก็บขยะ

มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บขยะจัดบุคลากรที่ดำเนินการจัดเก็บขยะ โดยมี ลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งพนักงานจัดเก็บ ขยะ จำนวน 4 คน และพนักงานขับ รถบรรทุกขยะ จำนวน 1 คน เพื่อให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ในวันราชการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วัลลภา ชายหาด (2532 : 118) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ สาธารณะด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร โดยได้ศึกษาการบริการ 3 บริการย่อย ได้แก่ บริการเก็บขยะมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือน การกวาดถนน ตรอก ซอย โดยแรงงานคน และการบริการติดตั้งถังรับขยะมูลฝอย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการ บริการเก็บขยะมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือน อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในการบริการติดตั้ง ถังรองรับขยะมูลฝอย ส่วนบริการกวาดถนน ตรอก ซอย โดยแรงงานคนสามารถที่จะสรุปได้ว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในบริการดังกล่าว

สุลักษณ์ นิศยันต์ (2541 : 128) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการขยะของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ผลปรากฏดังนี้

1. ความรู้ของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ก่อนและหลังใส่กิจกรรมแทรกแซง โดยการทดสอบ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกหัวข้อ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การดำเนินกิจกรรมแทรกแซงมีผลทำให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มขึ้น

2. ทักษะคติของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบก่อนและหลังใส่กิจกรรมแทรกแซงในทุกประเด็น โดยใช้ค่าสถิติ Wilcoxon Sign Rank Test พบว่า ส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการกำจัดขยะดีขึ้น

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะของประชาชนกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบก่อนหลังใส่กิจกรรมแทรกแซงโดยใช้สถิติ McNemar Test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกประเด็น ซึ่งกล่าวได้ว่า การใส่กิจกรรมแทรกแซงมีผลทำให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะถูกต้องมากขึ้น

จากผลของการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะก่อนและหลังใส่กิจกรรมแทรกแซงดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า กิจกรรมแทรกแซงที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการมีผลทำให้ความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแทรกแซงดังกล่าวข้างต้นเป็นแนวทางที่ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือต่อการกำจัดขยะเทศบาลมากขึ้น

อารีย์ วงศ์เกษม (2542 : 134) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารและการจัดการมูลฝอย โดยองค์การบริหารส่วนราชการท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยพบว่า ในการบริหารและการจัดการองค์การบริหารส่วนราชการท้องถิ่น เทศบาลเมืองพลเป็นอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดระบบบริการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การจัดบุคลากร เทคโนโลยี และการงบประมาณ กับการจัดการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของการบริหารในองค์การ หากระบบเหล่านี้มีประสิทธิภาพจะมีส่วนทำให้การบริหารและการจัดการองค์การเทศบาลเกิดประสิทธิผลในด้านผลผลิตและความพึงพอใจของผู้บริการ และผู้รับบริการ และการจัดการได้มาตรฐาน ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารและการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

พจนานถ คาคีวี (2546 : 72-74) ได้ทำการศึกษาคำเนินงานของเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากทั้งหมด 8 ตำบล พบว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ตำบล คือ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่ง ปฏิกูล และด้านการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ระดับ ปานกลาง จำนวน 4 ตำบล คือ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมพัฒนา สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และด้าน การจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง และบุคลากร ที่มีการศึกษาแตกต่างกันระหว่างการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง และบุคลากรดำรงตำแหน่งแตกต่างกันระหว่าง คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลในเขต พื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

ดวงเด่น ศรีบุรี (2547 : 56-58) ได้ศึกษา การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ ชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับ มากเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การกำจัดขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไปกำจัด และการนำขยะไปกำจัดขั้นสุดท้าย อยู่ในระดับมาก ส่วนการนำขยะมูลฝอยไปทิ้ง อยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน : กรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลคอนแก้ว จำแนกเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาภรณ์ ไชยศรี (2548 : 83-84) ได้ทำการศึกษายบทบาทสมาชิกขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า

ระดับบทบาทของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอยางตลาด จังหวัด กาฬสินธุ์ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการวิจัยบทบาทสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบล เขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมพบว่า มีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีบทบาทในระดับมากคือ ด้านการจัดการสภาพชุมชน ส่วนด้านการจัดการทรัพยากร แหล่งน้ำ การจัดการทรัพยากรป่าชุมชน และการจัดการทรัพยากรดิน อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสมาชิกฝ่ายบริหาร และสมาชิกฝ่ายสภา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ สมาชิกมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าสมาชิกฝ่ายสภา

ชูชีพ ศิริ (2549 : 52-53) ได้ศึกษาการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาศ ส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดจากสถานประกอบการพาณิชย์โดยเฉพาะขยะประเภทพลาสติก ประชาชนมีการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนทิ้ง โดยแบ่งขยะเป็น 2 ประเภทคือ ขยะเปียกและขยะแห้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาศของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งทำให้สภาพการณ์ขยะโดยรวมยังไม่สามารถลดปริมาณลงได้ และการบริหารจัดการขยะของเทศบาลไม่สามารถ

ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพื่อให้การจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านกาศเกิดประสิทธิภาพ จึงต้องมีการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการคัดแยกประเภทขยะตั้งแต่ระดับครัวเรือน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะร่วมกับเทศบาลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาขยะและลดปริมาณขยะที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นงลักษณ์ ทูงจันทร์ (2549 : 132-133) ได้ศึกษาการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้ว เรียงลำดับการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการประเมินผลการจัดการขยะ ด้านการวางแผน และด้านการดำเนินงานจัดเก็บขยะ พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า เรื่องของงบประมาณเป็นประเด็นต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า นายก อบต.และผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะที่จบการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า อบต. ขนาดเล็กและใหญ่ มีการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พบว่า ร้อยละ 65.66 ของผู้ให้ข้อเสนอแนะไม่เห็นด้วยกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ไปดำเนินการจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 48.44 เห็นว่างบประมาณที่ไม่เพียงพอเนื่องจากถูกนำไปพัฒนาด้านอื่นที่มากกว่า และ ร้อยละ 29.69 เห็นว่าในอนาคตต้องดำเนินการจัดเก็บขยะตามหมู่บ้านและจัดหาพื้นที่ในการกำจัดขยะของชุมชน

พิชัย วัฒนกิตติกุล (2549 : 62-64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินสาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมพบว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกน้อยกว่าความคิดเห็นของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาและระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม คืองบประมาณจำกัด

ไม่สามารถสร้างถนนที่ได้มาตรฐานได้ทันตามความต้องการและความเดือดร้อนของประชาชน
ไม่สามารถจัดหาที่ดินทิ้งขยะเพิ่มได้ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ขาดการสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพของกลุ่มสตรี งบประมาณด้านการช่วยเหลือสงเคราะห์
คนชราและเด็กมีน้อย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ งบประมาณ
ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีจำกัด

วิสูตร จงชวลินชัย (2549 : 100-102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลบรือต่อการบริหารงานของเทศบาลบรือ อำเภอบรือ จังหวัด
มหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรือ โดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ และ
ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประชาชน
เห็นด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาทางบกและทางน้ำ
ด้านรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย
สิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี
เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการและด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆของเทศบาล ตามกฎหมายและ
นโยบายของรัฐประชาชนเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็น
ต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรือ ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้าน ไม่แตกต่างกัน
ทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลจะเกิดประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือการบริหารงาน มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับ
ปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น การดำเนินงานตามนโยบาย ความเพียงพอด้านบุคลากร งบประมาณ
วัสดุ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม ความพร้อมขององค์กร ความรู้ความสามารถในการ
ให้บริการ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จของงานตามเป้าหมาย
ที่วางไว้ ระดับความคิดเห็นของภาคประชาชน เป็นเสมือนเครื่องมือที่ชี้วัดความสำเร็จของผล
การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ
ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นต่าง ๆ

การดำเนินการด้านการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดระบบบริการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร เทคโนโลยี และการงบประมาณ กับการจัดการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของการบริหารในองค์การ หากระบบเหล่านี้มีประสิทธิภาพ จะมีส่วนทำให้การบริหารและการจัดการ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เกิดประสิทธิผลในด้านผลผลิตและความพึงพอใจของผู้บริการ และผู้รับบริการ และการจัดการได้มาตรฐานตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารและการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

พรชัย รินทริก (2550 : 70-71) ศึกษาถึงความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อปัญหาการบริหารงานส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม สรุปลงผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ

31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปดำรงตำแหน่งเท่ากัน คือ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลังและพนักงานผู้รับผิดชอบงานโยธา

2. ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อปัญหาการบริหารงานส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อระดับปัญหาการบริหารงานส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดโครงสร้างและระบบการงานมากที่สุด ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ รองลงมา ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารพัสดุ ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อระดับปัญหาการบริหารงานส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือด้านการจัดโครงสร้างและระบบงานและปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือด้านการบริหารการคลังและงบประมาณมากที่สุด ด้านการบริหารงานบุคคลรองลงมาและด้านการบริหารพัสดุตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อปัญหาการบริหารงานส่วน โยธาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุ ระดับ การศึกษาและตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารส่วน โยธาขององค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการดำเนินงาน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
<p>ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หมู่ที่ 6 บ้านขอยไฮ 2. หมู่ที่ 7 บ้านโนนสง่า 3. หมู่ที่ 8 บ้านโนนสง่า 4. หมู่ที่ 9 บ้านหนองแวง 5. หมู่ที่ 10 บ้านพานพร้าว 6. หมู่ที่ 11 บ้านหัวทราย 7. หมู่ที่ 12 บ้านหัวทราย 8. หมู่ที่ 15 บ้านโนนสง่า 	<p>ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเก็บรวบรวม 2. การขนส่ง 3. การแปรสภาพ 4. การกำจัดหรือการทำลาย